

СТАНОВИЩЕ

От: *Доц. д-р Георги Светлозаров Петрунов*
Университет за национално и световно стопанство
Научна специалност: Социология

Относно: дисертационен труд за присъждане на образователна и научна степен **„доктор“** по *Социология* в УНСС, професионално направление 3.1. Социология, антропология и науки за културата

Автор на дисертационния труд: *Радослав Тихомиров Стаменков*
Тема на дисертационния труд: *„Трафик на хора за трудова експлоатация“*

Основание: участие в състава на научното жури по защита на дисертационния труд съгласно Заповед № 1045/11.05.2020 г. на Зам.-ректора на УНСС.

1. Информация за дисертанта

Радослав Стаменков се обучава в докторантска програма на катедра „Икономическа социология“ при Общикономически факултет на УНСС, по научна специалност Социология. Зачислен е за задочен докторант със Заповед на Зам.-ректора по НИД на УНСС № 1211/16.05.2017 г. Радослав Стаменков успява една година преди изтичане на срока на докторантурата да положи успешно всички седем изпита, да разработи четири публикации, да подготви и защити пред Катедрен съвет своя дисертационен труд.

Професионалният опит на Радослав Стаменков намира отражение в изследователските му интереси и е безспорно предимство при подготовката на дисертацията. От 2006 г. той е програмен директор в Мисията на Международната организация по миграция в България, а от 2011 г. насам е неин ръководител. От 2009 година е член на експертната работна група на Националната комисия за борба с трафика на хора при Министерски съвет на Република България. Познанството ми с Радослав Стаменков е именно от съвместното ни участие като членове на тази експертна група.

Активната позиция и дългогодишната силна ангажираност на Радослав Стаменков към проблемите, свързани с трафика на хора и миграцията, съвсем логично доведе до неговото желание за по-задълбоченото им изследване в дисертационен труд.

2. Обща характеристика на представения дисертационен труд

Дисертационният труд е в обем от 211 страници - 177 стр. основен текст, 18 стр. използвана литература и 16 стр. приложения. Структурата се състои от списък със съкращения, увод, четири глави, заключение, две приложения и библиография. Използваната литература се състои от 160 публикации (43 на български и 117 на английски език), 10 нормативни и стратегически документа и два медийни материала. В основната част на работата са представени три таблици и една фигура.

Процесите на завишена миграция на хора и нарастваща бедност, наблюдавани през последните години, правят проблема трафик на хора за трудова експлоатация особено актуален за почти всяка една страна по света – част от тях са засегнати като страни на произход, други като страни на дестинация. България не прави изключение от тази ситуация – много българи са привлечени от по-високото заплащане в чужбина и стават уязвими на действията на трафиканти. Това изисква повишено внимание към проблема, едновременно от представители на държавните компетентни органи, от неправителствения сектор, но и от изследователи и учени.

Идентифицирайки важността и актуалността на изследваната тема, предметът, върху който се фокусира докторантът са формите на осъществяване на трафик на хора за трудова експлоатация и мерките за тяхното противодействие. В резултат на това се формулира ясна цел, която намира своето отражение в пет конкретни задачи, които Радослав Стаменков успява да изпълни. По този начин успешно защитава издигнатите в началото на дисертационния труд теза и работни хипотези.

Използваната литература е актуална по отношение на обекта и предмета на изследване. Нещо повече, прави впечатление доброто познаване както на утвърдени в това поле автори, така и на по-нови изследвания на български и чуждестранни изследователи. Благодарение на задълбоченото проучване на литературата, Стаменков аргументира актуалността на темата и необходимостта от научни изследвания, посветени на трафика на хора за трудова експлоатация.

3. Оценка на получените научни и научно-приложни резултати

В първа глава на дисертацията Радослав Стаменков постига изпълнението на две от поставените задачи. В първата част той проследява историческото развитие на миграционните процеси в човешката история и акцентира на влиянието на глобализацията и свързаните с нея промени върху миграцията на хората. В резултат на това представя една добре обоснована и детайлна картина на миграционните процеси.

Втората задача, която докторантът си поставя и успешно изпълнява в първа глава от дисертационния труд, е да разгледа в сравнителна перспектива формите на робство и на трафик на хора. Резултатът е извеждане на различия и сходства между двата феномена.

Друг значим резултат от работата на докторанта е направеният преглед и анализ на различни концепции относно престъплението трафик на хора. Предложен е и анализ на трафика на хора за трудова експлоатация през призмата на класически социологически теории за престъпност и девиантност.

Високо трябва да се оцени проведеното авторско емпирично изследване, резултатите от което са представени в трета глава от дисертацията.

Резултат с практико-приложен характер представлява прегледът на състоянието на противодействието на трафика на хора първо на международно, а след това на национално ниво.

4. Оценка на научните и научно-приложни приноси

Научните приноси на дисертацията могат да се обобщят по следния начин:

На първо място е идентифицирането на основни характеристики на контекста в съвременния свят, които водят до интензифициране на престъплението трафик на хора за трудова експлоатация.

Второ, чрез сравнението на ключови елементи на робство и трафик на хора, авторът аргументира определението на трафика на хора като модерна форма на робство. По този начин се разкрива поле за анализ на възможностите, които правните документи за борба с робството могат да дадат за противодействие и на трафика на хора.

Трето, чрез събраната и анализирана от докторанта информация за формите на трафик на хора за трудова експлоатация, се дава възможност за по-дълбоко вникване в спецификите на проблема и за начина, по който той се случва.

Четвърто, престъплението трафик на хора за трудова експлоатация е разгледано в по-широкия контекст на наложения в съвременните общества ценностен порядък, при който материалният успех е поставен на преден план, а нарушаването на правни и морални норми остава на заден план.

Пето, задълбоченият анализ и доброто познаване на проблема позволяват докторантът да формулира конкретни препоръки за подобряване ефективността на системата за противодействие на трафика на хора в България, които имат практико-приложен характер.

5. Оценка на публикациите по дисертацията

Докторантът е автор на четири самостоятелни публикации по темата на дисертацията. Три от тях са в издания на УНСС, а една е публикувана в чужбина. Всички текстове са резултат от участията на Радослав Стаменков в научни форуми, на които той имаше възможност да получи ценни съвети и различни гледни точки относно изследвания проблем, което обогати и подобри неговата работа. С посочените четири публикации докторантът изпълнява минималните количествени изисквания за придобиване на ОНС „доктор“ по научна специалност „Социология“.

6. Оценка на автореферата

Авторефератът на дисертационния труд е в обем от 30 страници, ясно и коректно представя съдържанието, структурата, резултатите и приносите на дисертационния труд. В автореферата са посочени и направените публикации с коректната библиографска информация.

7. Критични бележки, препоръки и въпроси

Препоръка, която бих отпразил към Радослав Стаменков е да продължи и да разшири изследователските си усилия по проблематиката, свързана с трафик на хора и миграции. Позицията, която заема в Международната организация по миграция и експертната му дейност, осигуряват достъп до терен, от който може да се набавя изключително ценна емпирична информация, въз основа на която да се проследяват актуални тенденции за явленията и да се развиват политики основани на знание.

8. Заключение

Всичко посочено до тук и несъмнените достойнства на предложения дисертационен труд на тема „Трафик на хора за трудова експлоатация“ ми дават категорично основание да гласувам „за“ и най-убедено да препоръчам на членовете на научното жури единодушно да гласуват за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по научна специалност Социология, професионално направление 3.1. „Социология, антропология и науки за култура“ на Радослав Тихомиров Стаменков.

10.06.2020 г.

София

Подпис: